

WoesteLand

Vijftig jaar natuurbeschermingskampen voor jongeren

Samenvatting van rapport 286 van de
Wetenschapswinkel van Wageningen UR

WAGENINGEN UR
For quality of life

WoesteLand heeft laten onderzoeken wat de langetermijneffecten zijn van deelname aan zomerkampen voor het welzijn en de levenshouding van deelnemers¹. Ook is nagegaan welke motieven de afgelopen vijftig jaar een rol hebben gespeeld in de beslissing van jongeren om deel te nemen aan de WoesteLand-kampen. Behalve natuurervaring biedt WoesteLand ook een sociale ervaring, en die combinatie werkt goed bij jongeren. WoesteLanders hebben en houden hart voor de natuur. Dit uit zich in opleidings- en beroepskeuze, in levensstijl en in de opvoeding die zij hun kinderen geven. Een relatief groot deel van de WoesteLander wordt lid van een natuurorganisatie. Daarmee is WoesteLand een mooie kweekvijver voor vrijwilligers voor natuur. IVN heeft met WoesteLand goud in handen!

Opzet van het onderzoek

Alterra en de Wetenschapswinkel van Wageningen UR hebben het onderzoek uitgevoerd. In 2011 zijn groeps-gesprekken met (oud-) kampbegeleiders gevoerd tijdens de reünie ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van

WoesteLand. Deze gesprekken leverden veel informatie op over zomerkampervaringen. Daarnaast is een schriftelijke enquête uitgezet onder circa 300 deelnemers om na te gaan of WoesteLand effect heeft gehad op hun (latere) leven. Ten slotte zijn jongeren bevraagd, zowel deelnemers als niet-deelnemers, om na te gaan welke motieven spelen om aan zomerkampen van WoesteLand mee te doen.

Invloed WoesteLand op lange termijn

Voor vrijwel alle respondenten is WoesteLand belangrijk geweest. Sommigen spreken zelfs van een levenswending. Het effect verloopt grofweg via vier richtingen: persoonlijke groei, sociale netwerk, milieubewust handelen en groene carrière. Persoonlijke groei slaat op het vormende karakter dat betrokkenheid bij WoesteLand heeft gehad. Sommigen groeiden uit van onzekere, stille en teruggetrokken jongeren naar persoonlijkheden die moeiteloos voor een groep durfden te staan en mensen geboeid konden houden. Dit werkte door in de professionele carrière. De opgedane vaardigheden en de passie voor het werken met mensen vormden het zetje om ook in het beroepsleven keuzes in deze richting te maken. In sociaal opzicht was het kamp ook van belang. Er zijn vrienden voor het leven gemaakt en opvallend veel WoesteLanders vonden hun levenspartner tijdens een kamp.

Foto's: Mariët Botman en Jaap van Netten

De meeste WoesteLanders hebben een sterke binding met natuur en hebben een levensstijl waarin natuur en milieu belangrijk zijn. Gemiddeld genomen komen ze redelijk vaak in de natuur. Ze zijn ook veel vaker lid van natuurorganisaties dan de gemiddelde Nederlander. Hoewel de meesten van hen voor Natuurmonumenten hebben gekozen, is ook een relatief groot deel lid van het IVN. Bij behoorlijk veel respondenten hebben kampen van WoesteLand invloed gehad op de opleidings- en beroepskeuze. Ook hebben zij een overwegend milieubewuste levensstijl. Vrijwel iedereen geeft aan dat WoesteLand van invloed is geweest op de manier waarop de kinderen worden opgevoed; ze geven kennis over natuur en natuurervaringen door aan hun kinderen.

¹ met deelnemers worden de respondenten bedoeld die aan het onderzoek hebben meegedaan. Dit betreft zowel huidige deelnemers als oud-deelnemers. Verder zijn alle deelnemers (respondenten) kampbegeleider (geweest).

Herinneringen en topervaringen

In de herinnering van de respondenten staan de kampen van WoesteLand voor plezier, gezelligheid en humor. Ze voelden zich er veilig en gewaardeerd en waren onder gelijkgestemden. Voor sommigen had dat een grote impact. Voor het eerst in hun tienertijd hadden zij het gevoel zichzelf te kunnen zijn, geaccepteerd te worden om wie ze waren. Dat in combinatie met het werken in de natuur en de bijzondere locaties van de kampen, maakte deelname aan WoesteLand tot een indrukwekkende ervaring. Veel respondenten benoemden een topervaring, opgedaan tijdens een WoesteLand-kamp. Het natuur-beheerwerk kon een gebeurtenis tot topervaring maken, vooral vanwege de intensiteit van het opgaan in de natuur. Ook gevoelens van schrik, angst en spanning die omsloegen in plezier maakten gebeurtenissen tot verpletterende en overweldigende ervaringen.

Beweegredenen om mee te doen

Meer over de natuur leren, werken in de natuur, fysiek bezig zijn, nieuwe mensen leren kennen en op zoek zijn naar gelijkgestemden zijn belangrijke redenen om mee te gaan met kampen van WoesteLand. Soms speelden ook pragmatische redenen omdat het een goedkope vakantie was. Vaak waren ouders de drijvende kracht achter de eerste deelname aan een kamp. Maar ook was WoesteLand voor velen een goede gelegenheid om voor het eerst zonder ouders op vakantie te gaan. Bij tweede (of meer) keer deelname zijn er verschuivingen in redenen. Het op zoek zijn naar gelijkgestemden blijkt nog belangrijker, daarnaast zijn 'het willen leven naar eigen idealen', en 'mijn vrienden gingen ook mee' nog belangrijker geworden. Kennelijk zijn de vriendschappen die ontstaan zijn tijdens WoesteLand belangrijk geworden als reden om te blijven deelnemen.

Motieven en ervaringen

Respondenten die willen leren over natuur hechten aan een gedegen organisatie en goede opleiding van begeleiders. Daarbij gaat het om het gevoel dat er nuttig werk wordt verricht, dat er unieke natuurervaringen worden opgedaan en dat er een voldaan gevoel is na afloop. Het motief fysiek bezig zijn hangt positief samen met het belang dat een WoesteLander hecht aan nuttig werk verrichten en moe zijn na afloop. Het motief goedkope vakantie hangt positief samen met het belang dat wordt gehecht aan doen wat thuis niet mag. Binnen WoesteLand zijn vier subgroepen te onderscheiden, die als volgt te karakteriseren zijn:

- Gedeelde idealen: gelijkgestemden ontmoeten en offers brengen voor natuur;

WoesteLand is de landelijke jongerenwerkgroep van het IVN, Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid. De werkgroep organiseert al vijftig jaar activiteiten in de natuur voor en door jongeren van 12 tot 30 jaar. Tijdens de kampen wordt vrijwilligerswerk in de natuur gedaan. Het gezamenlijk beleven en genieten van de natuur staat centraal. Enthousiaste jonge vrijwilligers begeleiden de activiteiten van WoesteLand.

- Gezelligheid tegen leuke prijs: vrienden voor het leven maken;
- Eén met de natuur: lekker bezig zijn in de natuur;
- Combinatiegroep: gelijkgestemden ontmoeten en lekker bezig zijn in de natuur.

Effectieve communicatie

WoesteLand wil graag effectief met potentiële deelnemers communiceren, zodat de belangstelling voor kampen op peil blijft. Op basis van het onderzoek zijn verschillende suggesties te geven:

- Maak gebruik van netwerken van vrienden en familie van deelnemers;
- Inventariseer de mogelijkheden om mond-tot-mond-benaderingen effectief in te zetten voor PR-doeleinden, bijvoorbeeld via sociale netwerken;
- Zoek samenwerking met andere organisaties binnen hetzelfde groene interesseveld;
- Vergroot de zichtbaarheid tijdens populaire jeugdfestivals en andersoortige bijeenkomsten waar de doelgroep op afkomt;
- Geef een heldere boodschap af over het profiel van WoesteLand en geef duidelijke informatie over de inhoud van de activiteiten;
- Creëer een aanbod aan activiteiten dat verschillende typen jongeren aanspreekt zoals kampen met specifiek aandacht voor het werken in de natuur, educatie, of een andere focus;
- Benadruk de sterkste *selling points*: het 'familiegevoel', het gezamenlijk werken in de natuur, de bijzondere locaties, en wellicht ook de goedkope vakantie;
- Laat zien dat WoesteLand niet alleen een puur natuur ervaring is, maar juist ook een hele belangrijke sociale ervaring;
- Topervaringen blijven een leven lang bij. Buit 'de verpletterende ervaring' uit in de communicatie;
- En ten slotte, vergeet de ouders niet: een deel van de deelnemers komt WoesteLand op het spoor via de ouders.

[Klik hier voor rapport 286](#)

Meer informatie is te vinden in het rapport.

Langers, F., A.E. van den Berg, J. Luttik & B. ten Cate (2012) *WoesteLand – Effecten en motieven bij vijftig jaar natuurbeschermingskampen voor jongeren*. Rapport 286. Wetenschapswinkel Wageningen UR, Wageningen

Contact

Wageningen UR, Wetenschapswinkel
Postbus 9101
6700 HB Wageningen
www.wageningenUR.nl/wetenschapswinkel

